

REMISSVAR

1 (6)

Datum  
2008-02-26Diariennr (åberopas vid korresp)  
AD 002-12278-07Ert dnr  
Ju2007/9805/PORegeringskansliet  
Justitiedepartementet  
103 33 Stockholm

## **Promemorian Behandling av personuppgifter i polisens brottsbekämpande verksamhet (Ds 2007:43)**

### **Allmänt**

Säkerhetspolisen lämnar, utifrån de intressen myndigheten har att bevaka, följande synpunkter.

Säkerhetspolisen ställer sig i huvudsak bakom förslagen i promemorian till ny reglering av behandlingen av personuppgifter i polisens brottsbekämpande verksamhet. Under åtskilliga år har det funnits behov av att ersätta den alltmer föråldrade polisdatalagen (1998:622) med en modern lagstiftning som tar hänsyn till verksamhetens behov både nu och i framtiden samtidigt som kravet på skydd för den enskildes integritet tillgodoses. Den tekniska utvecklingen går fort. En effektiv brottsbekämpning förutsätter att Säkerhetspolisen har möjlighet att använda sig av en väl fungerande informationsteknik. Genom det ökade samarbetet mellan de brottsbekämpande myndigheterna i arbetet mot den alltmer avancerade brottsligheten ställs det också krav på att överföringen av uppgifter mellan de brottsbekämpande myndigheterna förenklas. Enligt Säkerhetspolisens mening är det nödvändigt att arbetet inriktas mot en gemensam lagstiftningsteknik för behandlingen av personuppgifter inom den brottsbekämpande verksamheten. De förslag som nu läggs fram för att komma till rätta med dessa problem är lovvärda.

2008-02-26

AD 002-12278-07

Det kan konstateras att Polisdatautredningen (SOU 2001:92) inte nådde ända fram med sina förslag. Om den föreliggande promemorian når ända fram är svårt att förutse. Förslagen i promemorian är i vissa delar nya och har inte belysts i den bakomliggande Polisdatautredningen. Promemorian har framställts under stor skyndsamhet. När det gäller större lagkomplex finns det uppenbara risker med ett sådant förfaringssätt då problemställningar riskerar att förbises. Till det kommer att det för närvarande förhandlas flera rambeslut och andra radsbeslut inom EU som kan komma att påverka lagstiftningen.

När det gäller Säkerhetspolisens egen behandling av personuppgifter syftar förslagen i huvudsak till att fastställa myndighetens interna regler och arbetsrutiner. Övervägande delen av förslagen får anses väl avvägda och tillstyrks.

I promemorian har dock lagts fram förslag som innebär eller kan innebära avsevärt försämrade möjligheter för Säkerhetspolisen att arbeta verkningsfullt. I det följande redovisas Säkerhetspolisens inställning och närmare synpunkter till dessa förslag. Avslutningsvis vill Säkerhetspolisen peka på några frågor som rör säkerhetsskyddet i IT-systemen och lägga till rätta några felaktigheter i promemorian.

### Inställning

- Säkerhetspolisen avstyrker förslaget att fritextsökning endast ska vara möjlig för tjänstemän i en viss handling eller i ett visst ärende. Det är nödvändigt att behörig tjänsteman får fritextsöka redan när han eller hon får en träffbild med ett visst antal ärenden.
- Säkerhetspolisen avstyrker förslaget att i lag namnge vilka typer av databaser som vissa tjänstemän ska få söka fritt i. Säkerhetspolisen anser att sådana databaser i stället ska anges i förordning.
- Säkerhetspolisen anser inte att myndighetens behov av informationsöverföring är tillräckligt tillgodosett, varför detta bör få en lösning i det fortsatta lagstiftningsarbetet.
- Säkerhetspolisen avstyrker förslaget att myndigheten i vissa fall inte direkt anges i bestämmelserna utan i stället har ställning som polismyndighet alternativt Rikspolisstyrelsen. Säkerhetspolisen anser att det bör klarläggas när myndigheten omfattas av bestämmelserna.
- Säkerhetspolisen avstyrker förslaget till utformning av 12 § säkerhetsskyddslagen (1996:627).
- Begreppen polisen och ärende är otydliga och bör klargöras.

2008-02-26

AD 002-12278-07

I övrigt har inte Säkerhetspolisen något att erinra mot förslagen utöver de synpunkter som lämnas i det följande.

### **Sökbegränsningar (avsnitt 18)**

I promemorian (avsnitt 18.6.4) föreslås som huvudregel att endast vissa kategorier av uppgifter används vid sökning i sådana uppgiftssamlingar som gjorts gemensamt tillgängliga. Enligt ett undantag ska den enskilda användaren kunna söka fritt i de gemensamt tillgängliga uppgifterna först i det skede han eller hon får fram en viss handling eller ett visst ärende. Det innebär att när en användare söker och får en träffbild med ett visst antal ärenden kan han eller hon ha svårt att hitta alternativa sökvägar för att komma vidare och minimera antalet träffar. I stället har användaren att granska varje ärende i träffbild. Ett sådant förfarande är tidsödande och ineffektivt. Dessutom leder det till att användaren granskar sådana ärenden som han eller hon egentligen inte har behov av, vilket måste anses strida mot grundläggande principer enligt personuppgiftslagen eller i vart fall utgöra ett onödigt integritetsintrång. I stället föreslår Säkerhetspolisen att reglerna utformas så att när väl användaren söker enligt huvudregeln och får en träffbild med ett begränsat antal ärenden så bör han eller hon få söka fritt bland dem för att hitta just det ärende som han eller hon söker.

I promemorian (samma avsnitt) föreslås vidare att vissa användare ska få söka fritt i de fall de arbetar i Säkerhetspolisens bearbetnings- och analysdatabaser. Eftersom en ambition i lagstiftningsarbetet är att göra lagstiftningen så teknikneutral som möjligt avstyrker Säkerhetspolisen förslaget att i lag namnge vilka typer av databaser som vissa tjänstemän ska få söka fritt i. Den tekniska utvecklingen går fort. Att utforma lagstiftningen enbart med utgångspunkt i dagens teknik och dess möjligheter är inte en väg att rekommendera. En sådan modell riskerar att bli föråldrad i takt med den snabba IT-utvecklingen. Enligt Säkerhetspolisens mening är typen av databas inte en sådan integritetskänslig fråga som bör underställas riksdagens bedömning. Det borde därför vara tillräckligt att reglera detta i en förordning. Då finns det också förutsättningar att snabbare ta hänsyn till verksamhetens behov både nu och i framtiden.

### **Informationsutbyte mellan de brottsbekämpande myndigheterna och utlämnande av uppgift på medium för automatiserad behandling (avsnitt 12 och 14)**

Enligt Säkerhetspolisens mening kan förslagen i den nya lagen om behandling av personuppgifter i polisens brottsbekämpande verksamhet innebära att myndigheten i vissa fall inte kan använda sig av möjligheterna till informationsöverföring från den öppna polisen trots att det finns behov av detta för att kunna utföra arbetsuppgifter som myndigheten ålagts i lag. I dag finns det tekniska lösningar som innebär att det i samband med registerkontroll överförs en större mängd uppgifter åt gången. Säkerhetspolisen förutsätter att detta

2008-02-26

AD 002-12278-07

kommer att vara möjligt även med stöd av den nya lagen när Säkerhetspolisen vänder sig till den öppna polisen och inhämtar uppgifter. Kommer en sådan möjlighet att försvåras eller förhindras genom den föreslagna lagen kan det innebära att Säkerhetspolisen i vissa fall inte kan använda sig av möjligheterna att inhämta uppgifter eftersom det skulle äventyra det skydd som Säkerhetspolisens verksamhet kräver. Frågan om behovet av informationsöverföring bör lösas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

### **Ett tydligare regelverk**

På flera ställen i promemorian (bl.a. sid. 204 f.) konstateras att Säkerhetspolisen, visserligen har en självständig ställning, men beroende av verksamhetsslag i vissa fall är att anse som Rikspolisstyrelsen respektive polismyndighet. Detta leder till att det anses obehövt att ange Säkerhetspolisen i bestämmelserna om sekretessgenombrott och direktåtkomst då myndigheten i dessa fall har ställning som polismyndighet när den leder polisverksamhet och som Rikspolisstyrelsen i övrigt. Synsättet ger emellertid upphov till oklarhet om vilka bestämmelser som Säkerhetspolisen har möjlighet att tillämpa. Det ska vara enkelt för de tjänstemän som har att tillämpa reglerna i den nya lagen om behandling av personuppgifter i polisens brottsbekämpande verksamhet att sätta sig in i vad som gäller för Säkerhetspolisen liksom det ska vara enkelt för andra myndigheter och allmänheten. Enligt Säkerhetspolisens mening ska det därför klart och tydligt framgå när Säkerhetspolisen omfattas av bestämmelserna i fråga.

Synsättet är inte heller konsekvent. I 1 kap. 4 § andra stycket den föreslagna lagen anges att bestämmelserna i 5 kap. gäller för behandling av personuppgifter i Säkerhetspolisens verksamhet. Därefter anges att vid sådan behandling ska 2-4 kap. endast tillämpas i den utsträckning som framgår av 5 kap. I 5 kap. saknas hänvisning till de bestämmelser i 2-4 kap. enligt vilka Säkerhetspolisen är att likställas med Rikspolisstyrelsen alternativt polismyndighet.

Säkerhetspolisen anser att det på samma sätt bör klargöras att Säkerhetspolisen omfattas av 16 och 18 §§ i den föreslagna lagen om polisens allmänna spaningsregister, 2 och 6 §§ i den föreslagna lagen om ändring i lagen (1998:620) om belastningsregister och 2 och 5 §§ förslaget till lagen om ändring i lagen (1998:621) om misstankeregister avseende de sekretessbrytande reglerna och direktåtkomst.

### **Följändringar (avsnitt 21)**

I promemorian föreslås följändringar såvitt avser 12 § säkerhetsskyddslagen (1996:627). Säkerhetspolisen avstyrker de föreslagna ändringarna. Omfattningen av registerkontrollen framgår indirekt av 21, 22 och 23 §§ säkerhetsskyddslagen. Vidare får endast uppgifter som kan antas ha betydelse för prövningen av den kontrollerades pålitlighet ur säkerhetssynpunkt lämnas ut enligt 24 §

2008-02-26

AD 002-12278-07

säkerhetsskyddslagen. En uppgift som lämnas ut vid registerkontroll får inte åtföljas av något annat yttrande än en förtydligande kommentar till uppgiften. Säkerhetspolisen gör således inte någon bedömning av den kontrollerades lämplighet. Registerkontroll utgör en del av säkerhetsprövningen. Den som beslutat om registerkontroll utför säkerhetsprövningen och avgör vem som får anlitas.

Enligt Säkerhetspolisens uppfattning finns det inget behov av att reglera vilken kontroll som alltid ska utföras. Mot bakgrund av att omfattningen av registerkontrollen indirekt reglerats i lag bör det inte heller vara möjligt att meddela bestämmelser om den närmare omfattningen på lägre normgivningsnivå. I de fall kontrollen bedöms kunna underskrida den nivå som indirekt framgår av bestämmelserna om utlämnandet bör detta, på samma sätt som sker idag, kunna avgöras av registerkontrolldelegationen vid Säkerhets- och Integritetskyddsnämnden i samråd med Säkerhetspolisen.

Säkerhetspolisen anser vidare att bestämmelsen bör kompletteras med att sådana uppgifter får hämtas in som polisen i övrigt behandlar med stöd av 2 kap. 6 § lagen (2008:000) om behandling av personuppgifter i polisens brottsbekämpande verksamhet. Detta för att bestämmelsen inte ska medföra någon ändring i sak avseende Säkerhetspolisens möjligheter att hämta in uppgifter inom ramen för registerkontrollverksamheten.

Säkerhetspolisen föreslår att 12 § säkerhetsskyddslagen ska ha den lydelse som framgår av bifogad bilaga.

### **Begrepp**

Säkerhetspolisen anser att det vore av värde att begrepp som polisen och ärende preciseras.

### **Informationssäkerhet (avsnitt 12 )**

För att trygga säkerheten i IT-systemen vid direktåtkomst konstateras i promemorian att de brottsförebyggande myndigheterna ska ges direktåtkomst till varandras uppgifter och att den myndighet som beslutar om sådan åtkomst ska vara skyldig att försäkra sig om att den mottagande myndigheten har en acceptabel säkerhetsnivå i samband med direktåtkomst (sid. 219). Säkerhetspolisen delar den bedömningen. Säkerhetspolisen vill understryka vikten av att det i det fortsatta lagstiftningsarbetet betonas att det är av yttersta vikt att myndigheterna genomför säkerhetsanalys, analyserar och klassificerar uppgifterna i IT-systemen för att uppnå ett fullgott säkerhetsskydd enligt säkerhetsskyddslagstiftningen. Enligt Säkerhetspolisens mening kan delar av information inom samhällssektorn bedömas som ytterst känslig sett för sig och/eller i aggregerat tillstånd och sammantaget omfattas av sådan sekretess som avses i 2 kap. 2 § sekretesslagen (1980:100).

**Säkerhetspolisens brottsbekämpande verksamhet (avsnitt 18)**

Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om skyldighet för polismyndigheterna att underrätta Säkerhetspolisen om vissa brottsmisstankar (RPSFS 1999:10, FAP 403-3) synes inte vara korrekt återgivna i promemorian (sid. 305 och 473).

Detta yttrande har beslutats av biträdande säkerhetspolischefen Kurt Malmström. Chefsjuristen Lars-Åke Johansson, polisintendent Pär Kihlström, polisintendent Roland Weinfors, kriminalkommissarie Kurt Alavaara, kriminalkommissarie Bo Forssberg, kriminalkommissarie Roine Ingnäs, kriminalkommissarie Hans-Erik Smids, kriminalkommissarie Per-Göran Wallinder, poliskommissarie Barbro Åhlund och kriminalinspektör Lars-Göran Aldaeus har deltagit vid beredningen av yttrandet. Chefen för rättssekretariatet Maria Norberg har varit föredragande.

Kurt Malmström

Maria Norberg

## Säkerhetsskyddslagen (1996:627)

## 12 §

<p>Med registerkontroll avses att uppgifter hämtas från <i>ett</i> register som omfattas av lagen (1998:620) om belastningsregister, lagen (1998:621) om misstankeregister <i>eller polisdatalagen (1998:622)</i>. Med registerkontroll avses också att <i>sådana personuppgifter</i> hämtas som Rikspolisstyrelsen eller Säkerhetspolisen behandlar <i>utan att det ingår i ett sådant register som avses i första stycket</i>. Med registerkontroll avses dock inte att uppgifter hämtas från en förundersökning eller särskild undersökning i kriminalunderrättelseverksamhet.</p>	<p>Med registerkontroll avses att uppgifter hämtas från register som omfattas av lagen (1998:620) om belastningsregister och lagen (1998:621) om misstankeregister. Med registerkontroll avses också att uppgifter hämtas som Rikspolisstyrelsen eller Säkerhetspolisen behandlar <i>med stöd av lagen (2008:000) om behandling av personuppgifter i polisens brottsbekämpande verksamhet</i>.</p> <p><i>Uppgifter får också hämtas från register som omfattas av lagen (2008:000) om polisens allmänna spaningsregister. Vidare får uppgifter hämtas som polisen i övrigt behandlar med stöd av 2 kap. 5-6 §§ lagen om behandling av personuppgifter i polisens brottsbekämpande verksamhet, om uppgifterna har gjorts gemensamt tillgängliga.</i></p>
---	---